

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ POWIERZONYCH
GMINIE Z ZAKRESU WSPIERANIA
RODZINY W 2022 ROKU**

zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

**/-/ Monika Lemanowicz
Dyrektor Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Ciechanowie**

Ciechanów, marzec 2023

Spis treści

Wstęp	3
1. Analiza wydatkowania środków finansowych przez MOPS w 2022 roku na realizację zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	4
1.1 Źródła finansowania	4
1.2. Środki finansowe z budżetu gminy.....	4
1.3. Środki finansowe z Funduszu Pracy.....	4
1.4. Wydatki związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2022 roku.	4
2. Charakterystyka systemu wspierania rodziny	5
2.1.Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Miejskiej Ciechanów	5
2.1.1. Praca socjalna	5
2.1.2. Wsparcie asystenta rodziny.....	9
2.1.3. Pomoc psychologiczna	12
2.1.4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego.....	13
2.1.5.Tworzenie warunków do działania dla rodzin wspierających	14
2.1.6.Pomoc materialna uczniom o charakterze socjalnym.....	14
2.2. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w systemie pieczy zastępczej	15
3. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	18
4. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny	22
5. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.....	22

Wstęp

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania ciążące na samorządach w obszarze profilaktyki, wsparcia rodziny, instytucji pieczy zastępczej, jak również usamodzielnienia wychowanków oraz adopcji.

Wsparcie rodziny biologicznej, zgodnie z ustawą, realizowana jest przede wszystkim przez gminne instytucje i organizacje działające na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc kierowana jest głównie do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W Gminie Miejskiej Ciechanów realizację ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Ciechanowie.

Do zadań samorządu powiatowego należy zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz proces usamodzielniania wychowanków.

Zadania samorządu województwa to prowadzenie regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych dla dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz interwencyjnych ośrodków readaptacyjnych dla małych dzieci do 1 roku życia oczekujących na adopcję.

1. Analiza wydatkowania środków finansowych przez MOPS w 2022 roku na realizację zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

1.1 Źródła finansowania

Wydatki Gminy Miejskiej Ciechanów w 2022 roku na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynosiły **747.999,65 zł**.

Na wydatkowaną kwotę składały się:

1. Środki finansowe z budżetu gminy – 738.999,65 zł (98,8%)
2. Środki finansowe z Funduszu Pracy – 9.000,00 zł (1,2%).

1.2. Środki finansowe z budżetu gminy

Wydatki z budżetu gminy poniesione w 2022 r. na realizację zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy wyniosły **738.999,65 zł**

w tym:

- opłaty za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 262.417,31 zł (35,51%),
- opłaty za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej – 295.717,36 zł (40,02%)
- zatrudnienie asystenta rodziny – 180.864,98 zł (24,47%).

1.3. Środki finansowe z Funduszu Pracy

Wojewoda przekazał Gminie Miejskiej Ciechanów środki pozyskane z Funduszu Pracy na realizację „Programu asystent rodziny na rok 2022” w wysokości **9.000,00 zł** z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny.

1.4. Wydatki związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2022 roku.

<i>Dzi ał</i>	<i>Rozdział</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Plan</i>	<i>Wykonanie</i>	<i>%</i>
855	Rodzina				
	85504	Wspieranie rodziny – asystent rodziny	190.124,00	189.864,98	99,86
	85508	Rodziny zastępcze	301.900,00	295.717,36	97,95
	85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	262.476,00	262.417,31	99,98

Dane MOPS Ciechanów

2. Charakterystyka systemu wspierania rodziny

Do podstawowych zadań nałożonych na samorząd gminy z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w szczególności należy:

1. Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla rodziny poprzez:
 - pracę asystenta rodziny,
 - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego,
 - tworzenie warunków do działania dla rodzin wspierających
2. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w systemie pieczy zastępczej:
 - rodzinnej pieczy zastępczej,
 - instytucjonalnej pieczy zastępczej
3. Opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
4. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich w wersji elektronicznej i papierowej wojewodzie.

2.1. Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Miejskiej Ciechanów

2.1.1. Praca socjalna

W 2022 roku z 1248 rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w 339 rodzinach wychowywały się małoletnie dzieci. Analiza rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wskazuje na nieznaczny wzrost rodzin z dziećmi w porównaniu do roku 2021.

Typ rodzin wychowujących małoletnie dzieci ze względu na liczbę osób w rodzinie

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		2022	
	2020	2021	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi ogółem	381	328	339	1226
o liczbie dzieci				
1	154	141	142	380
2	132	103	108	384
3	59	47	55	252

4	25	25	21	122
5	9	10	11	73
6 i więcej	2	2	2	15

Dane MOPS Ciechanów

W 2022 roku pracownicy socjalni problemy w obszarze trudności opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowali u 147 rodzin korzystających z systemu wsparcia pomocy społecznej. W porównaniu z wcześniejszymi okresami sprawozdawczymi, liczba rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na podobnym poziomie. W przypadku wskazanej liczby rodzin podejmowane są działania o charakterze kompleksowym w podejściu interdyscyplinarnym, mające na celu wzmocnienie lub przywrócenie funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Dane dotyczące liczby rodzin, u których zdiagnozowano bezradność opiekuńczo-wychowawczą

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		2022 r.	
	2020 r.	2021 r.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Liczba rodzin z dziećmi przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze w tym:	169	155	147	438
a) rodziny niepełne	77	88	101	323
b) rodziny wielodzietne	46	45	46	247
Liczba rodzin w stosunku, do których Ośrodek wystąpił z wnioskiem o wgląd w sytuację dziecka	3	13	13	28

Dane MOPS Ciechanów

W pracy socjalnej głównie wykorzystywana była metoda pracy z indywidualnym przypadkiem. W ramach pracy socjalnej podejmowano wielopłaszczyznowe działania mające na celu poprawienie funkcjonowania rodziny. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji. Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Ośrodek zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
2. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,

3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
4. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
5. pomocy w integracji rodziny,
6. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Działania w obszarze wzmocnienia funkcji rodzicielskich wymagają zwiększonego nakładu pracy, polegającej na uświadomieniu rodzicom konsekwencji oraz następstw ich działań i zachowań, proponowania działań naprawczych, wspierania w osiąganiu zamierzonych celów i monitorowania postępów, współpracując z innymi organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny i dziecka. Działania w tym zakresie nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w tworzonej dokumentacji i są niewymierne. Często wiele godzin pracy jest poświęconych na udzielaniu porad, informacji, pomocy w załatwieniu spraw, podejmowaniu interwencji w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, ustalenia faktycznych trudności jak i potencjału tkwiącego w rodzinach oraz poszukiwania rozwiązania problemów.

Pracownicy socjalni w celu wzmocnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzin ściśle współpracowali z następującymi instytucjami:

- Punktem Wsparcia Dziecka i Rodziny funkcjonującym w strukturze Biura Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.
- Sądem Rejonowym w Ciechanowie, w szczególności z II Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie będącym organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z Gminy Miejskiej Ciechanów,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ciechanowie,
- Biurem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
- Komendą Powiatową Policji w Ciechanowie,
- Pedagogami i wychowawcami szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Ciechanowie,
- Placówkami służby zdrowia,
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Mławie.

Współpraca z wymienionymi wyżej instytucjami miała zarówno charakter konsultacji, wymiany informacji, podejmowania wspólnych działań na rzecz rodzin. Pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną również z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Należy podkreślić, że pracownicy socjalni i asystenci rodziny podejmowali oddziaływania w stosunku do rodziców biologicznych współpracując przy tym z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Współpraca z powyższymi jednostkami polegała przede wszystkim na realizacji działań zmierzających do powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych. W 2022 roku pracownicy socjalni:

1. Przygotowali 127 opinii dotyczących sytuacji socjalno-bytowej rodzica biologicznego w celu ustalenia przez PCPR planu pomocy dziecku oraz oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
2. Sporządzili 67 opinii na potrzeby Sądu Rejonowego w Ciechanowie Wydziału Rodzinnego i Nieletnich.

3. Uczestniczyli w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, w trakcie których dokonywano oceny całokształtu sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w pieczy, w tym:
 - a) Spotkania w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Socjalizacyjnej w Ciechanowie.
 - b) Spotkania grup dotyczących analizy sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Pracownicy socjalni współpracowali z Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą Socjalizacyjną i instytucjami organizującymi system pieczy zastępczej również w okresie pobytu dzieci w domu rodzinnym, na przykład w czasie wakacji i ferii zimowych lub świątecznych. Pracownicy socjalni monitorowali funkcjonowanie rodziców lub wskazanych opiekunów dzieci w zakresie wywiązywania się z funkcji opiekuńczo-wychowawczych w okresach pobytu dzieci w domu rodzinnym i prowadzili edukację w obszarze stopnia zabezpieczenia potrzeb socjalno-bytowych. W roku sprawozdawczym działając w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, umieszczono w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Mławie 3 osoby, w tym matkę z jednym dzieckiem, gdzie otrzymały schronienie i wsparcie specjalistyczne.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej lub ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Realizując założenia projektu socjalnego zainicjowanego w latach wcześniejszych w 2022 roku kontynuowane były „Zajęcia integracyjne z nauką języka angielskiego”. Spotkania odbywały się w pomieszczeniach „Krzywej Hali”. Uczestnikami była grupa 10 dzieci w wieku od 7 do 12 lat z różnych szkół podstawowych na terenie Ciechanowa.

Podstawowym kryterium uczestnictwa było:

- zamieszkanie na terenie miasta Ciechanów,
- korzystanie rodzin ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności rodzin z dziećmi w kryzysie.

Zajęcia prowadzone były w formie gier i zabaw, z myślą o indywidualnych potrzebach i możliwościach uczestników. Poza językiem angielskim dzieci miały możliwość uzyskania pomocy w innych zajęciach szkolnych, które wymagały wspomagania. W dalszym ciągu stymulowane jest u dzieci budowanie umiejętności pracy w grupie i przełamywanie barier w kontakcie z rówieśnikami oraz nabywanie pewności siebie. Zajęcia były prowadzone przez pracownika socjalnego cyklicznie dwa razy w tygodniu.

Pod koniec roku Ośrodek zainicjował spotkanie z lokalnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi celem usystematyzowania i odnowienia współpracy w okresie post pandemicznym. Wszystkie strony wyraziły chęć partycypacji (w zakresie kompetencji) w ewentualnych projektach i wydarzeniach socjalnych.

W grudniu 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie był współorganizatorem międzypokoleniowych Mikołajek. W imprezie udział wzięli seniorzy mający trudną sytuację dochodową i/lub rodzinną oraz dzieci z osiedla „Błoki”. Wszyscy uczestnicy wspólnie spędzili popołudniowy czas, otrzymując na koniec świąteczne paczki.

W 2022 roku w przypadku 7 rodzin Sąd Rejonowy w Ciechanowie wydał postanowienie o umieszczeniu 12 dzieci w pieczy zastępczej w tym:

- interwencyjnie - 1 dziecko,
- z powodu zgonu rodziców – 1 dziecko,
- z powodu skrajnej niezaradności życiowej spowodowanej uzależnieniami, zaburzeniami psychicznymi - 10 dzieci

Analiza dotycząca liczby postanowień Sądu w sprawie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

	Liczba postanowień o umieszczenie w pieczy zastępczej wydanych przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie w Gminie Miejskiej Ciechanów		
	2020	2021	2022
Liczba rodzin	6	8	7
Liczba dzieci	8	14	12

Dane MOPS Ciechanów

W 2022 roku z powodu trwającego stanu epidemii a następnie stanu zagrożenia epidemicznego, pracownicy Ośrodka podejmowali interwencje z powodu zgłaszanych przez społeczność lokalną lub placówki oświatowe sytuacji wskazujących na występowanie zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, nierealizowania obowiązków szkolnych.

2.1.2. Wsparcie asystenta rodziny

Pomoc w formie wsparcia asystenta rodziny kierowana jest dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracownik socjalny pracujący z rodziną, widząc konieczność wprowadzenia asystenta w rodzinie sporządzał wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. W wywiadzie przedstawiał obszary dysfunkcji występujących w rodzinie i wnioskował o przydzielenie usługi asystenta. Po zatwierdzeniu wniosku przez dyrektora asystent rozpoczynał pracę z rodziną. Objęcie opieką asystenta rodziny może nastąpić również na wniosek Sądu. W 2022 roku 12 rodzin korzystało z usługi w związku z interwencją Sądu, który zobowiązał rodziny niewydolne wychowawczo do współpracy z asystentem rodziny.

Analiza pomocy udzielonej w formie wsparcia asystenta w latach 2020-2022

	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny		
	2020	2021	2022
Liczba asystentów rodziny	3	3	3
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia	51	49	47
Liczba dzieci objętych wsparciem asystenta	137	112	138

Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyrażony w miesiącach	31	36	40
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem	13	13	12

Dane MOPS Ciechanów

Zadania asystentów rodziny skupiały się wokół podniesienia kompetencji społecznych, w tym głównie:

- pomocy w budowaniu prawidłowego wzorca rodzica,
- pomocy w zakresie dbania o sytuację zdrowotną w szczególności małoletnich dzieci,
- pomocy w podjęciu leczenia odwykowego i korzystania ze specjalistycznego wsparcia,
- wzmocnieniu kompetencji rodziców,
- pomocy w egzekwowaniu obowiązku szkolnego dzieci,
- pomocy w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
- pomocy w poszukiwaniu pracy,
- pomocy w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach,
- doradztwo w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- pomocy w planowaniu budżetu domowego,
- pomocy w wyrobieniu nawyków higienicznych i utrzymania czystości w najbliższym otoczeniu.

W 2022 r., w okresach zwiększonych zachorowań w związku z utrzymującym się stanem epidemii w Polsce, działania w obszarze wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach podejmowane były głównie z wykorzystaniem zdalnych kanałów komunikacji głosowej lub tekstowej, np.: rozmów telefonicznych, korespondencji elektronicznej itp., tak aby poradnictwo w tym zakresie pomimo konieczności zachowania dystansu społecznego było świadczone w nieprzerwalny sposób. W sytuacjach skrajnej niezaradności życiowej rodzin lub występowania sytuacji wymagających działań o charakterze interwencyjnym, asystenci wykonywali jednak zadania w terenie z uwzględnieniem bezpieczeństwa własnego jak i bezpieczeństwa osób trzecich, z którymi mieli styczność podczas pracy w środowisku. Działania podejmowane były zgodnie z instrukcjami Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w szczególności Instrukcją dotyczącą sposobu organizacji prac: Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych, realizacji procedury „Niebieskiej Karty” oraz pracowników socjalnych i asystentów rodziny do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze”.

Do głównych zadań asystenta rodziny w sytuacji zagrożenia lub zakażenia wirusem Sars-cov-2 należało w szczególności:

- monitorowanie sytuacji rodzin będących pod opieką pod względem zdrowotnym, motywowanie do korzystania z konsultacji lekarskich, przestrzegania zasad nałożonych izolacją lub kwarantanną,
- prowadzenie działań edukacyjnych związanych z zachowaniem zasad higieny wskazanych przez Główny Inspektorat Sanitarny,
- wsparcie rodzin w kontaktach z instytucjami, przychodniami, szkołami i urzędami,
- udzielenie pomocy w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, w tym żywności i środków czystości,

- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Asystenci rodziny prowadzili dokumentację potwierdzającą działania podejmowane w konkretnych rodzinach, również realizowanych w systemie zdalnym (diagnoza rodziny, plan pracy z rodziną, karty pracy) przygotowywali okresowe oceny oraz uczestniczyli w przygotowaniu opinii o rodzinie na potrzeby sądu, współpracowali z innymi podmiotami podejmującymi działania na rzecz wsparcia rodzin, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, z innymi przedstawicielami instytucji (kuratorem, pedagogiem szkolnym, wychowawcą, pracownikiem socjalnym itp.).

Asystentem rodziny może być osoba z wyższym wykształceniem, posiadająca zaświadczenie o niekaralności, nie może być pozbawiona władzy rodzicielskiej i nie może mieć zawieszanej władzy rodzicielskiej. Rolą asystenta jest praca z rodziną niewydolną wychowawczo i doprowadzenie jej do prawidłowego funkcjonowania.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie zatrudnił 3 asystentów rodziny na podstawie umowy o pracę na pełne etaty w systemie zadaniowym. Wynagrodzenia asystentów dofinansowane zostały z budżetu wojewody i dotyczyło jedynie dofinansowania kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia, w ramach Programu ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny na rok 2022”.

Asystenci podejmowali pracę z rodziną, wspierali w trudnościach w taki sposób, by nie doszło do interwencji w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Działaniami wspierającymi, motywującymi i pomocowymi asystenci objęli 47 rodzin, w których wychowywało się 138 dzieci. W przypadku 39 rodzin usługa jest kontynuowana w 2023 roku, natomiast w 8 rodzinach korzystających z usług, asystent zakończył pracę ze względu na:

1. osiągnięcie celów - 4
2. brak współpracy ze strony rodziny- 3
3. brak efektów- 0
4. zmianę metody pracy – 1.

Działania asystenta w zakresie Ustawy „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017 roku z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisywanie mu funkcji koordynatora w zakresie wsparcia oferowanego kobietom w ciąży z powikłaniami lub rodzącej dziecko, u którego w prenatalnej fazie rozwoju lub w czasie porodu zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu. Każda kobieta w ciąży z powikłaniami i jej rodzina może skorzystać z pomocy i wsparcia asystenta rodziny, który na podstawie pisemnego upoważnienia może załatwiać w jej imieniu sprawy w różnych instytucjach oraz:

- będzie mógł reprezentować przed instytucjami i urzędami,
- udzieli wsparcia psychologicznego,
- udzieli pomocy w przewyciężaniu problemów wychowawczych,
- będzie wspierał w realizacji codziennych obowiązków.

W 2022 roku w przypadku 9 rodzin przeżywających takie sytuacje asystent rodziny nawiązał kontakt, udzielił porad w ramach możliwości uzyskania wsparcia oraz proponował usługę asystenta rodziny. Wolę współpracy wyrażały jedynie rodziny wychowujące dzieci z niepełnosprawnością, które już w poprzednich latach korzystały z tej formy wsparcia i w ramach wskazywanych potrzeb otrzymały kompleksową pomoc.

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zakłada również wsparcie finansowe w formie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Zestawienie realizacji świadczeń pieniężnych „Za życiem”

	Świadczenia „Za życiem”		
	2020	2021	2022
Liczba rodzin	8	1	9
Liczba dzieci	8	1	9
Kwota świadczeń	32.000,00 zł	4.000,00 zł	36.000,00 zł

Dane MOPS Ciechanów

2.1.3. Pomoc psychologiczna

W 2022 r. z pomocy psychologicznej łącznie skorzystało 61 rodzin, przy czym opieką psychologiczną objęto 74 członków rodzin. Psycholog udzielił łącznie 345 konsultacji.

Usługi świadczone były w wymiarze około 40 godzin miesięcznie. Były to konsultacje psychologiczne, interwencje kryzysowe, konsultacje wychowawcze, konsultacje psychotraumatologa, jak również terapia w takim podejściu.

W indywidualnych sytuacjach kryzysowych organizowane było wsparcie psychologiczne we współpracy z Biurem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Ciechanowie lub Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. W szczególności współpraca dotyczyła organizowania wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz pomocy prawnej. Poniższe zestawienie zawiera szczegółowe dane dotyczące odbiorców usług MOPS z uwzględnieniem lat 2020-2022.

Organizacja pomocy psychologicznej w MOPS

Wyszczególnienie	2020		2021		2022	
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologicznego	Łączna liczba członków rodzin korzystających ze wsparcia	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologicznego	Łączna liczba członków rodzin korzystających ze wsparcia	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologicznego	Łączna liczba członków rodzin korzystających ze wsparcia
Wsparcie psychologa	131	144	68	172	61	74

Dane MOPS Ciechanów

Wsparcie psychologa koncentrowało się wokół:

- pomocy w kryzysach psychologicznych związanych z trudną sytuacją życiową,
- analizowaniu problemów w systemie rodzinnym,
- wsparcia rodziców w wychowaniu,
- przepracowywaniu traum rozwojowych, mających destruktywny wpływ na funkcjonowanie w życiu codziennym,
- wsparciu w żałobie przy śmierci bliskiego członka rodziny, szczególnie w żłobie traumatycznej,
- doświadczania destrukcyjnych myśli np. prowadzących do okaleczeń, podejmowania ryzykownych działań,
- pomocy w sytuacjach osób narażonych na przemoc fizyczną, psychiczną, rodzinom z problemem uzależnień,
- braku wsparcia w rodzinie i osobach bliskich,
- chorób somatycznych i wieku starczego powodującego zaburzone funkcjonowanie społeczne i psychiczne,
- deficytu psychologicznego i społecznego funkcjonowania wynikającego ze środowiska życia,
- odczuwania stresu w związku z doświadczaniem sytuacji okołorozwodowych,
- niezaradności życiowej,
- diagnozy możliwości poznawczych,
- kłopotów dzieci i młodzieży z rówieśnikami, trudnościami w nauce, zmaganiem z bólem niewiadomego pochodzenia, samookaleczaniem się, myślami samobójczymi, zachowaniami zbyt agresywnymi, wycofaniem bądź trudnościami adaptacyjnymi,
- zaniedbywanie lub zaniechania wypełniania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zagrożone całkowitą lub częściową utratą praw rodzicielskich,
- wsparcia w samotnym rodzicielstwie,
- zaburzeń psychicznych ograniczających prawidłowe funkcjonowanie psychiczne i społeczne,
- wspieraniu młodzieży w trudnym momencie rozwojowym,
- wspieraniu dzieci i młodzieży zmagających się z wykluczeniem i przemocą emocjonalną i fizyczną w szkole,
- terapii osób dotkniętych CPTSD, jak również zaburzeniami z Osi I (np. lękowymi, depresyjnymi) lub jednym i drugim.

2.1.4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego

Placówka Wsparcia Dziennego od 30 września 2020 roku nie działa w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie. Od 1 października 2020 roku działania w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych realizowane są na podstawie art. 4¹ ust 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W tym zakresie Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień realizowało przedsięwzięcia między innymi w zakresie:

- Organizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- Prowadzenia Punktu Wsparcia Dziecka i Rodziny.

2.1.5. Tworzenie warunków do działania dla rodzin wspierających

Uzupełnieniem systemu wsparcia w środowisku lokalnym jest możliwość objęcia dziecka i rodziny pomocą rodziny wspierającej. Z bezpośredniego otoczenia dziecka (np. sąsiedzi, rodzina zaprzyjaźniona) wyszukuje się rodzinę wspierającą, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka prowadzić gospodarstwo domowe, kształtować właściwą postawę przy wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzinę wspierającą ustanawia Prezydent Miasta po uzyskaniu pozytywnej opinii od Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydanej na podstawie wywiadu środowiskowego. Zasady zwrotu poniesionych kosztów określa umowa zawarta pomiędzy rodziną wspierającą a Prezydentem Miasta. Rodzinie wspierającej przysługuje zwrot kosztów związanych z udzielaną pomocą w opiece i wychowaniu dziecka (np. zwrot kosztów biletów do kina, teatru, na basen itp.).

W 2022 roku, Ośrodek nie pozyskał kandydata do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Działania w zakresie naboru osób do pełnienia tej funkcji będą kontynuowane.

2.1.6. Pomoc materialna uczniom o charakterze socjalnym

Pomoc materialna o charakterze socjalnym przyznawana jest uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- Uchwała Nr 203/XVI/2019 z dnia 30.01.2020 r. Rady Miasta Ciechanów w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia.

Istnieją dwa rodzaje pomocy, o które może ubiegać się uczeń:

1. **Stypendium szkolne** - jest świadczeniem okresowym przydzielanym na dany rok szkolny na okres nie krótszy niż 1 miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy
2. **Zasiłek szkolny** - jest to pomoc o charakterze jednorazowym, przyznawanym w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego, które warunkuje przyznanie pomocy.

Pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym przyznaje się po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, postępowanie kończy się wydaniem decyzji administracyjnej. W zależności czy uczeń spełnia kryteria lub też nie, wydaje się odpowiednio decyzję przyznającą lub odmowną. Pomoc materialna dla uczniów (stypendium szkolne, zasiłek szkolny) przysługuje:

1. Do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia:
 - a) uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych,
 - b) słuchaczom publicznych i niepublicznych kolegiów nauczycielskich,
 - c) słuchaczom publicznych i niepublicznych nauczycielskich kolegiów języków obcych,
 - d) słuchaczy publicznych kolegiów pracowników służb społecznych.

2. Do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki:

- a) wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki - dzieciom i młodzieży (upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, biorącym udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych),
- b) dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
- c) uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż 600,00 zł. Wniosek wraz z załącznikami składa się od 1 do 15 września danego roku szkolnego, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych do dnia 15 października danego roku szkolnego.

Analiza danych dotyczących liczby dzieci i wydatków w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba uczniów	242	205	185
Kwota świadczeń	286.548,00	261.231,14	215.147,00

Dane MOPS Ciechanów

2.2. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w systemie pieczy zastępczej

Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, czyli od 1 stycznia 2012 roku, wydatki związane z pobytami dzieci w pieczy zastępczej częściowo obciążają gminę na terenie, której dziecko zamieszkuje. Decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej podejmuje sąd, zaś odpłatność za pobyt dzieci w różnych formach pieczy zastępczej ustala powiat. Gmina nie ma wpływu na podejmowane decyzje.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze spokrewnione to takie, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmuje rodzina zobowiązana do alimentacji (np. dziadkowie) oraz rodzeństwo, które nie jest zobowiązane do alimentacji.

Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem oraz krewni niebędący wstępnymi i zstępnymi dziecka, (czyli np. ciotki, wujkowie).

Rodzinę zawodową, w tym zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego, tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem. Pogotowie rodzinne zajmuje się dziećmi przez krótki okres czasu tj. od chwili umieszczenia dziecka w rodzinie do momentu wydania postanowienia sądu o jego dalszych losach.

W rodzinach zastępczych, w tym samym czasie, nie może przebywać więcej niż troje dzieci lub pełnoletnich wychowanków chyba, że zajdzie konieczność umieszczenia liczniejszego rodzeństwa.

Rodzinny dom dziecka działa na podobnych zasadach jak rodzina zastępcza zawodowa, ale jest przygotowany do sprawowania pieczy nad większą liczbą dzieci, nie więcej jednak niż nad ośmiorgiem. Rodziny zastępcze zawodowe oraz osoby prowadzące rodzinny dom dziecka są zobowiązane do odbycia specjalistycznego szkolenia w rozszerzonej formie i otrzymują za swoją pracę wynagrodzenie.

Do instytucjonalnych form pieczy zastępczej zalicza się placówki opiekuńczo-wychowawcze, które zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, w sytuacji, gdy nie może być ono umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2022 roku w pieczy zastępczej przebywało łącznie 92 dzieci z 67 rodzin biologicznych, w tym 76 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych i 16 dzieci w 5 placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Poniższe dwie tabele prezentują dzieci umieszczone na zasadach obowiązujących od stycznia 2012 roku, w stosunku do których Gmina Miejska Ciechanów ponosi koszty utrzymania (73 dzieci – koszt 558.134,67 zł) oraz zestawienie ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z uwzględnieniem 19 dzieci umieszczonych przed 2012 roku.

Dzieci przebywające w systemie pieczy zastępczej w 2022 roku, w których Gmina ponosiła koszty.

Rodzina zastępcza/placówka	Liczba rodzin zastępczych /placówek	Liczba dzieci	Liczba rodzin biologicznych
Rodzina zastępcza zawodowa	10	17	10
Rodzina zastępcza niezawodowa	8	8	8
Rodzina zastępcza spokrewniona	23	33	23
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	5	15	10
Razem	51 rodzin 5 placówek	73	51

Dane MOPS Ciechanów

Łączne zestawienie dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej w 2022 roku

Rodzina zastępcza/placówka	Liczba rodzin zastępczych /placówek	Liczba dzieci	Liczba rodzin biologicznych
Rodzina zastępcza zawodowa	10	17	10
Rodzina zastępcza niezawodowa	9	9	9
Rodzina zastępcza spokrewniona	37	50	37
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	5	16	11
Razem	Rodzin – 56 / 5 placówek*	92	67

Dane MOPS Ciechanów

*Dzieci z terenu miasta Ciechanów przebywają w 5 placówkach zapewniających instytucjonalną formę pieczy zastępczej tj.:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Socjalizacyjna w Ciechanowie
2. Dom dla dzieci i Młodzieży „Promyk” w Morągu
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tarłowie
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach
5. Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Ignatkach.

W pieczy zastępczej dzieci przebywają do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, tj. adopcji lub powrotu do rodziny naturalnej, ewentualnie do osiągnięcia pełnoletności. Do tego czasu Gmina partycypuje w kosztach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i należy to do zadań własnych gminy.

Analiza danych dotyczących ilości dzieci przebywających w pieczy w latach 2020-2022, w których Gmina Miejska Ciechanów uczestniczy w kosztach utrzymania.

Forma zabezpieczenia	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej		
	2020	2021	2022
Rodziny zastępcza	48	54	58
Placówka Opiekuńczo-wychowawcza	8	9	15
Łącznie	56	63	73
Wydatki finansowe	369.858,93 zł.	422.904,79 zł.	558.134,67

Dane MOPS Ciechanów

Wysokość kosztów ponoszonych przez gminę jest uzależniona od długości okresu, w którym dziecko przebywa w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2022 roku z systemu pieczy zastępczej łącznie usamodzielniono się czworo dzieci w związku z uzyskaniem pełnoletniości.

3. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wypełniając dyspozycje zapisane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został opracowany i przyjęty Uchwałą nr 206/XVII/2020 Rady Miasta Ciechanów z dnia 27 lutego 2020 r. „Program wspierania rodziny na lata 2020-2022”. Adresatami Programu są rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zamieszkujące na terenie Miasta Ciechanów.

Program obejmował działania w następujących obszarach:

1. Wspieranie prawidłowej funkcji rodziny poprzez zabezpieczenie potrzeb bytowych:
 - Wsparcie finansowe z funduszu pomocy społecznej, z systemu świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego;

Lp	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej	1229	1253	1248
2	Liczba rodzin objętych świadczeniami rodzinnymi	977	798	672
	Kwota świadczeń rodzinnych w złotych	3.544.856	2.944.415	2.538.511
3	Liczba rodzin objętych świadczeniami Funduszu alimentacyjnego	284	289	265
	Kwota świadczeń Funduszu alimentacyjnego w złotych	1.948.700	1.898.466	1.824.897

Dane MOPS Ciechanów

- Przyznawanie i wypłatę stypendiów socjalnych, dodatków mieszkaniowych, ulg dla rodzin wielodzietnych (karta dużej rodziny);

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	Liczba uczniów, którym przyznano stypendia	242	225	185
	Kwota świadczeń w złotych	286.548,00	261.231,00	215.147,00
2	Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	730	730	974
	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w złotych	2.023.919,00	2.125.999,00	2.720.879,00
3	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny,	202	195	642
	w tym dotyczących dzieci	131	132	196

Dane MOPS Ciechanów i Urzędu Miasta Ciechanów

- Organizowanie wsparcia we współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie zabezpieczenia potrzeb rodzin z dziećmi, w tym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

Dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą w ramach POPŻ w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba wydanych skierowań	437	442	442
Łączna liczba osób, w tym:	1081	1102	1102
a) liczba rodzin z dziećmi	424	426	426
b) liczba osób z niepełnosprawnością	170	180	180

Dane MOPS Ciechanów

Współpracę w tym zakresie prowadzono z 6 organizacjami pozarządowymi:

- Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych „Serce Matki”,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Ciechanowskie Stowarzyszenie Filantrop
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Ciechanowie,
- Akcja Katolicka przy Parafii Św. Józefa w Ciechanowie.

- Tworzenie instytucjonalnych form spędzania czasu wolnego, zajęć pozalekcyjnych, wypoczynku letniego lub zimowego, wzbogacenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych	40	28	29
Liczba dzieci uczestniczących w półkoloniach	-	28	60
Liczba uczestników programów profilaktyczno-edukacyjnych	755	2357	3064
Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku w ramach Programu „Pogodne Lato”	0*	0*	17

Dane Biura Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień oraz MOPS Ciechanów

* W związku z koniecznością zachowania dystansu społecznego, w wyniku stanu epidemii, program zakładał realizację zadania w formie zdalnej. Z tego powodu na terenie Ciechanowa rodzice nie byli zainteresowani tą formą pomocy.

2. Rozpoznanie problemów rodzin i ich wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:
 - Diagnozowanie rodzin podczas wywiadu środowiskowego, ustalenie planu pomocy, monitorowanie rodzin przez pracowników socjalnych oraz przedstawicieli innych zawodów wspierających rodzinę.

Główne działania pracowników socjalnych

Rodzaj podejmowanych działań	2020	2021	2022
Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych*	3712*	3884*	3521*
Liczba rodzin/osób objętych pracą socjalną	1093	1101	1123
Liczba rodzin/osób w których prowadzona była wyłącznie praca socjalna	383	476	482
Liczba rodzin w których zostały przeprowadzone interwencje kryzysowe podejmowane w miejscu zamieszkania osób/rodzin	149	149	197
Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne	59	62	49
Liczba przygotowanych opinii dla instytucji lub organizacji pozarządowych	169	176	364

Dane MOPS Ciechanów

* W przypadku liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych w latach 2020-2022, wskazana liczba uwzględnia liczbę ustalonych sytuacji osobistych, rodzinnych, dochodowych na podstawie rozmowy telefonicznej i dokumentów zgromadzonych zgodnie z art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej oraz art. 15 o ustawy z dnia 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

- Organizacja wsparcia specjalistycznego i usług specjalistycznych, w tym usług asystenta rodziny.

Poza usługami asystenta oraz wsparciem psychologicznym MOPS w Ciechanowie, które zostało opisane w pkt. 2.1.2 i 2.1.3, pomoc w tym zakresie świadczona jest przez Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Ciechanowie, co prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Pomoc psychologiczna dla rodziców	150	213	107
Wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży	223	305	123
Liczba osób korzystających z pomocy prawnej	254	233	189

Dane Biura Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

- wzmacnianie zachowań umożliwiających prawidłowy przebieg procesu wychowania i pomocy dla rodzin niewydolnych wychowawczo - realizację wsparcia edukacyjnego i działań profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży,
 - wczesna diagnoza uczniów z problemami w nauce i wyrównywanie ich szans poprzez rozwój zespołów kompensacyjno-korekcyjnych i wyrównawczych,
 - wspieranie różnych form aktywności zmierzających do właściwych postaw prospołecznych.
3. Podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz dziecka i rodziny, doskonalenie lokalnego systemu wsparcia:
- Doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny poprzez podnoszenie kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny poprzez udział w szkoleniach, kursach oraz warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie, w szczególności asystentów rodziny;
W celu zwiększenia kompetencji i umiejętności zawodowych asystentów rodziny i pracowników socjalnych, współpracowano z instytucjami szkoleniowymi a w szczególności z Biurem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Ciechanowie, w zakresie organizacji szkoleń. W 2022 roku pracownicy działający na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym brali udział w następujących szkoleniach:
 - Superwizje grupowe adresowane do członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych powoływanych do realizacji procedury ochrony ofiar przemocy w rodzinie „Niebieskie Karty”.
 - Dlaczego warto pracować z rodziną w oparciu o podejście skoncentrowane na rozwiązaniach.
 - Deinstytucjonalizacja usług społecznych – dobre praktyki.
 - Terapia osób z zaburzeniami psychicznymi- nowe trendy w terapii i leczeniu.
 - Stres i wypalenie zawodowe jako czynniki obniżające jakość pracy w procedurze „Niebieskie Karty”.

- Depresja chorobą XXI wieku.
 - Zachowania samobójcze u dzieci i młodzieży.
 - Praca z wykorzystaniem Kontraktu socjalnego.
 - Aktywizacja osób w kryzysie bezdomności.
 - Bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego w trakcie wykonywania czynności zawodowych.
 - Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, integrujących służby działające w obszarze wspierania rodzin z dziećmi np. wspólne działania przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym grupy robocze powoływane w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”.
4. Profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia:
- realizacja programów prozdrowotnych przez placówki medyczne,
 - prowadzenie profilaktyki uzależnień przez Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
 - udzielenie kompleksowego wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom, w ramach realizacji ustawy „Za życiem”.

4. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej oraz papierowej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego należy do obowiązkowych zadań gminy. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie realizował powyższe zadanie w 2022 r., sporządzając terminowo sprawozdania z zakresu wspierania rodziny, przesyłając je Wojewodzie z wykorzystaniem Centralnej Aplikacji Statystycznej lub w wersji papierowej.

5. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawia się następujące potrzeby w zakresie:

1. Kontynuowanie zatrudnienia trzech asystentów rodziny w pełnym wymiarze godzin, celem zapewnienia odpowiedniej jakości pracy z rodzinami doświadczającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Uwzględnienie w budżecie Ośrodka na 2023 r. środków finansowych z przeznaczeniem na utrzymanie dzieci przebywających w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej oraz dodatkową rezerwę w związku z możliwością wystąpienia sytuacji umieszczenia kolejnych dzieci z terenu Gminy Miejskiej Ciechanów w pieczy zastępczej.
3. Zabezpieczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez asystentów wspierających rodziny przeżywające trudności w opiece i wychowaniu oraz pracowników socjalnych.

4. Kontynuowanie działań w obszarze pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, którzy stanowiliby dodatkowe wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
5. Podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępności do usług świadczonych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną oraz specjalistę psychiatrii dziecięcej.
6. Zwiększenie dostępności do bezpłatnej pomocy specjalistycznej np. rodzinnej, psychiatrycznej oraz terapii rodzinnej.
7. Opracowanie i wdrażanie projektów socjalnych adresowanych do rodzin przeżywających trudności w obszarze pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
8. Zabezpieczenie asystentom rodziny ryczałtu w związku z koniecznością dojazdu do miejsc świadczenia pracy w rodzinach i środowisku lokalnym.

Rodzące się potrzeby z zakresu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umożliwią wyeliminowanie lub zmniejszenie zagrożeń, czego efektem powinno być pozostanie dzieci w środowisku rodzinnym oraz zwiększenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców.